

Thrasymakhos Yenildi!

ve

Bir Zanaat Olarak Ahlak

Dersin Planı:

- I. En Güçlünün Hakkı Olarak Ahlak
- II. Ahlak, Zanaatlar ve Politik İçerimleri

I. En Güçlünün Hakkı Olarak Ahlak

A. Thrasymakhos Gene Dener

- Thrasymakhos'un duruşunu çürütmek için ahlaksal olarak yanlış ve itici bir duruş olduğunu belirtmek yeterli değildir. Sokrates bu duruşun entelektüel açıdan savunulamaz olduğunu göstermelidir. Sokrates'in çelişkiler bularak yapmaya çalıştığı da budur.
  - Thrasymakhos savını biraz değiştirerek karşılık verir. Nasıl?
  - Thrasymakhos güç kullanmanın bir yetenek, bir zanaat olduğunu kabul eder. Ve o zaman:
    1. Gücü kendi çıkarın için kullanmak = gücü etkin bir şekilde kullanmak.
    2. Gücü etkin bir şekilde kullanmak = gücü ustaca kullanmak.
    3. Gücü ustaca kullanmak = gücü iyi kullanmak.
    4. Gücü iyi kullanmak = gücü ahlaklı, adil bir şekilde kullanmak.
    5. Bu nedenle: gücü kendi çıkarın için kullanmak = gücü ahlaklı bir şekilde kullanmak.
    6. Bu nedenle: ahlak, güçlüler gücü iyi kullandıkları zaman, zayıfların güçlülerin emirlerine uymasını gerektirir.
      - Yukarıdaki argümandaki eşitlikler son derecede önemlidir. --Sokrates bunlardan ilkinin peşine düşer:
1. Yönetmek binicilik, çobanlık ya da denizcilik gibi bir zanaattir.
  2. Her zanaatin uygulayıcısı konusunun iyiliğini gözetir.
  3. İyi yönetenler konularının iyiliğini gözetirler. "kimse hiçbir yöntemde, yönetmen oldukça, kendi işine geleni gözetmez. Yönettiği, uğrunda çalıştığı kimsenin işine geleni gözetir ve buyurur. Bu adam her söylediğini, her yaptığını bu amaçla, yani yönetilenin işine geleni gözeterek söyler ve yapar." (342e)
  4. İyi yönetmek kendi çıkarına göre yönetmek demek olamaz.
  5. Adilce yönetmek iyi yönetmekle aynı şey olduğuna göre, çıkan sonuç, adilce yönetmenin kendi çıkarına göre yönetmek olamayacağıdır.
    - Thrasymakhos Gene Kaybeder!

B. Thrasymakhos'un Duruşu Neden Çekiciydi?

- Bağlamı anımsayın: Thrasymakhos kime ders veriyor?
- Yanıt: Atina'da güçlü pozisyonlara gelecek olan genç parlak adamlara. Bu genç adamların kendilerini zenginleştirme fırsatları olacak. Thrasymakhos onlara bunun nasıl yapılacağını ve bunu yapmanın doğru olduğunu öğretiyor.
- Bu açıdan, Thrasymakhos profesyonel bir okuldaki iyi bir öğretmene benziyor.

C. Görüşle İlgili Temel Sorunlar

Thrasymakhos'un görüşü sorunlarla doludur. Bunlardan dört tanesine odaklanalım:

1. T'nin görüşünü açıkça benimseyen hiçbir grup bir otorite olamaz; ancak kendini öyle ilan etmiş bir eşkıya çetesi olabilir.
2. Ahlakın, T'nin görüşlerinin uyum sağlayamayacağı önemli bir sosyal rolü vardır- toplumu bir arada tutma.
3. Ahlak, karakter geliştirmede, kişinin istediği şey ile elde etmesi iyi olan şey arasında bir uyuma olmasını sağlayan, önemli bir rol oynar.
4. (1), (2) ve (3) ışığında, Thrasymakhos önemli bir ayrımı gözden kaçırmaktadır. Bu ayrım ahlaki yeniden gözden geçirmekle ondan hepten vazgeçmek arasındaki ayrımdır (yani, insanların kabul gören genel ahlak anlayışına uymayan yasalara itaat etmelerinin ahlaksal yükümlülükleri olduğunu savunması.) Thrasymakhos ahlakı revize etmek değil, ortadan kaldırmak istemektedir.

II. Ahlak, Zanaat ve Politik İçerimleri

A. Giriş

- Thrasymakhos'a karşı argüman ilk eşitiği zorlamaya dayanır. Ahlaksal davranışın bir zanaati/işi iyi yapmak anlamına gelmesi Sokrates'in görüşü için hayati önem taşır.
- Sokrates'in görüşünün tam olarak ne olduğunu düşünüp bulmak istiyoruz. Daha belirgin bir biçimde söylersek, şunları bilmek istiyoruz:
  1. Sokrates ahlakı neden bu şekilde tasarlar?
  2. Ahlaksal davranışın bir işi iyi yapmak anlamına geldiği görüşü Devlet'te daha sonra gelen siyaset tartışması ile nasıl bağlanır?

B. Bir Zanaat Olarak Mükemmelliğin Ana Hatları

- Sokrates görüşünü marangozluk, binicilik ve tıp gibi zanaatlerden söz ederek sunmayı tercih eder. Bizler için, spordan söz etmek daha aydınlatıcı olacaktır.
- Görmek gerekir ki, sporda mükemmellik:
  1. Herkesçe kabul gören iyi performans ölçütleri içeren, örgütlü etkinlik biçimleri varsayar.
  2. Uyguladıkça pekişir.
  3. Ancak sporun kendisi (kurum) iyi durumda ise becerilebilir.
  4. Yeni başlayanların göremediği ve hissedemediği şeyleri görmeyi ve hissetmeyi içerir.
  5. Bir uzmanın eğitmenliği altında öğrenmeyi içerir.
  6. Öyle bir şeydir ki eğitimini almanın altında yatan neden ancak kısmen ifade edilebilir.
  7. Eğer bütün oyuncular uzmansa, sporun kendisi (kurum) iyi durumdadır.

Sokrates'in kavramsallaştırdığı şekliyle ahlak şunları varsayar:

1. Toplumumuzun, otorite kullanma, yeme-içme, cinsel etkinlikler ve aile yaşamı, mülk edinme ve başarılı olmaya dair paylaşılan ölçütlerin örgütlenmiş biçimlerini içerdiği.
2. İyi eylemleri düzenli bir şekilde sergilemenin olasılığı (uygulama ile başarılır).
3. Ahlak uzmanlarının kim olduğu konusunda bir derecede hemfikir olma.
4. Belirgin bir ahlak algısı ya da "hissi".
5. Bilgeliğini paylaşabilecek uzmanların bulunabilir olması.
6. Ahlak eğitimi almanın altında yatan nedenin ancak kısmen ifade edilebilir olması.
7. İyi insanların iyi bir toplum oluşturacağı.

Ahlak yüksek derecede bir sosyal örgütlenme gerektirir. Bunun daha belirgin olarak neler gerektirdiğini görmek için, iyi bir topluma bakmalıyız. Sokrates'in devletin oluşumuna verdiği önemi bu açıklar.

C. Sporun Ana Hatları ve Politik Benzerleri

Spor	Politika
Düzenlenmiş etkinlik biçimleri varsayar; sadece uygulama ile mükemmelleşir.	İnsanların ustası olmaya çalıştıkları değişik iş türleri vardır.
Kişi sporda, ancak sporun kendisi iyi durumda ise uzmanlık kazanabilir.	İnsanlar ancak iyi bir toplumda iyi insanlar olurlar.
Yetkinlik yeni başlayanların göremediklerini görmeyi öğrenmeyi içerir; yeni başlayanlar uzmanların eğitmenliği altında öğrenir; eğitim programının altında yatan neden ancak kısmen ifade edilebilir.	Özel eğitim almış, diğerlerini yöneterek eğiten, yönetmelerinin nedenleri vatandaşlarla paylaşılmayan uzmanlardan oluşan sınıflar vardır.
Oyuncular iyiye takım iyi durumdadır.	Vatandaşlar ahlaklı ise, bir bütün olarak toplum iyidir.